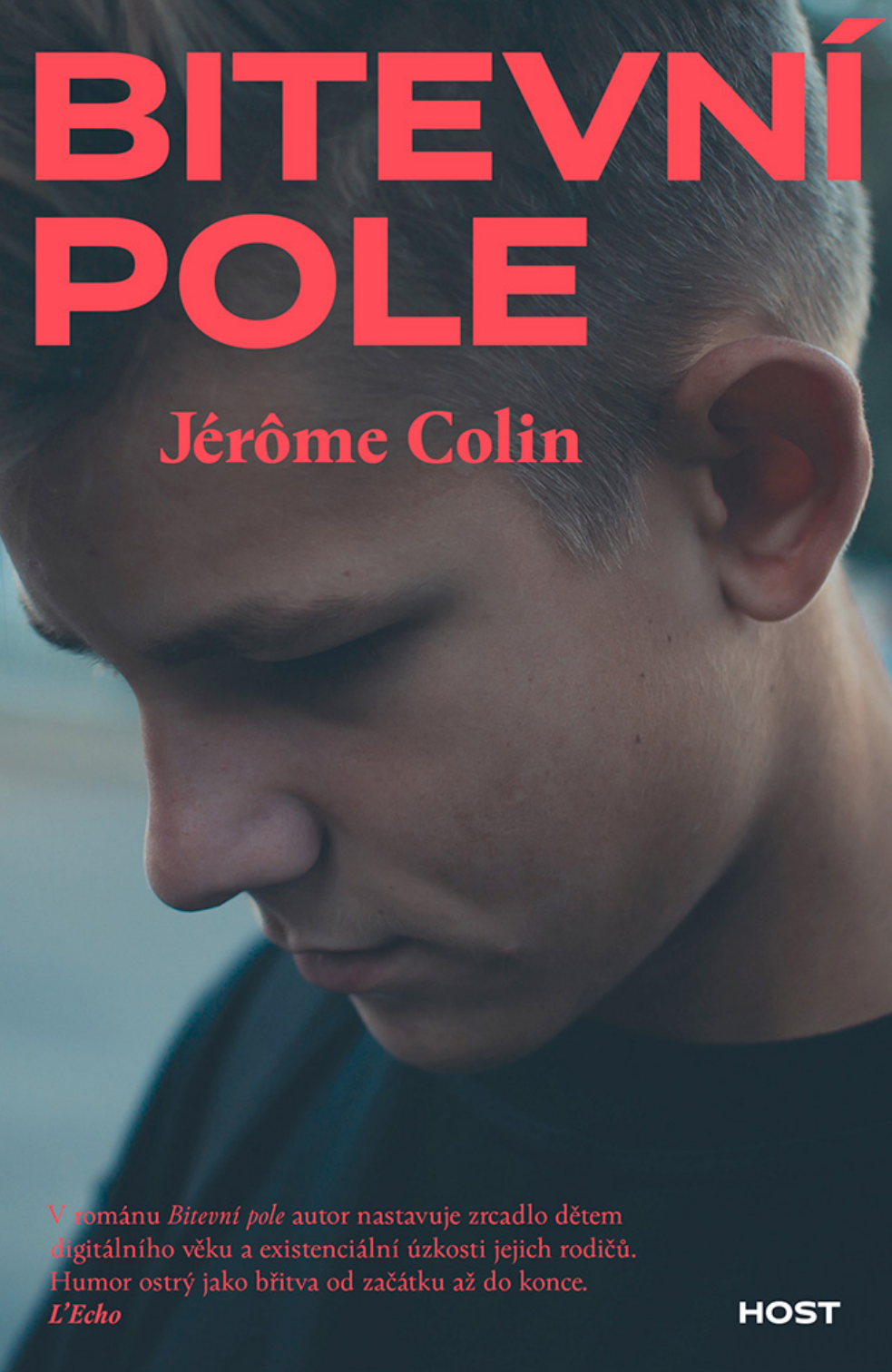

A close-up, profile photograph of a young man with short, light-colored hair, looking down. The image is in a cool, blue-toned color palette. The text is overlaid on the upper portion of the image.

BITEVNÍ POLE

Jérôme Colin

V románu *Bitevní pole* autor nastavuje zrcadlo dětem digitálního věku a existenciální úzkosti jejich rodičů. Humor ostrý jako břitva od začátku až do konce.

L'Echo

HOST

BITEVNÍ POLE

BITEVNÍ POLE

Jérôme Colin

BRNO 2019

Le champ de bataille © Allary Éditions 2018
Published by special arrangement with
Allary Éditions in conjunction with their duly
appointed agent 2 Seas Literary Agency and
co-agent Livia Stoia Literary Agency
Cover photo by Andrii Podilnyk on Unsplash
Translation © Sára Vybíralová, 2019
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2019
(elektronické vydání)

Published with the support
of the Wallonia-Brussels Federation
Vychází s podporou Valonsko-bruselské federace

ISBN 978-80-7577-927-4 (PDF)

ISBN 978-80-7577-928-1 (ePUB)

ISBN 978-80-7577-929-8 (MobiPocket)

Mým dětem

Colette

„Zítřek? Co je mi po zítřku? Zde máme veškerý
dnešek, kterého je zapotřebí.“

ERRI DE LUCA

MŮŽU SI TADY prohlížet nohy celé minuty. Místnost má nanejvýš dva metry čtvereční. Na podlaze je šedomodrá kamenná dlažba, na stěnách květinový vzor. Vybírala to Léa. Dokonalé pohodlí, keramická mísa, ochrana před usazováním vodního kamene, prkénko se zpomaleným sklápěním, úsporné splachování šesti nebo třemi litry. Je to můj hrad. Když se tu zavřu, mám jistotu, že mě nikdo nebude rušit. Nechat člověka v klidu vykadit je jedno z mála pravidel, jež se v tomhle domě ještě dodržují.

Zrovna jsem si s kalhotami u kolen četl článek o legendárním vlaku Hiram Bingham, který projíždí celým Peru od Cuzca až po Machu Picchu, přes Andy, když jsem zaslechl skřípot domovních dveří a těžký krok svého syna. Beze spěchu jsem dočetl, spláchl a vrhl poslední rychlý pohled na keramickou mísu. Díky tomuhle dobrému zvyku vždy úřadovnu zanechávám v takovém stavu, v jakém bych si ji přál najít příště.

Rozvaloval se na pohovce s mobilem na klíně, v jedné ruce televizní ovladač a ve druhé pytlík chipsů, a vypadal celkem neškodně. Už asi rok přitom soustavně usiloval o to, nenechat v naší rodině kámen na kameni.

Nosil jednu poznámku za druhou a pokazil si vztahy s několika učiteli. Po Vánocích si vykoledoval třídní vyloučení za to, že s kamarádem pomohli dvěře učebny náboženství. Pod pohrůžkou individuálního dohledu, který na něj škola chtěla uvalit, došlo v cílové rovině k nepatrnému zlepšení. Pedagogická rada tedy nakonec schválila jeho postup do dalšího ročníku.

Začínal nový školní rok a my jsme doufali, že bude lepší než ten loňský.

Pozdravil, aniž třeba jen zvedl hlavu, a odfrkl, když jsem se ho zeptal na žákovskou knížku. Kývl bradou k batohu. „Si ji vem, když ji chceš,“ řekl a zesílil zvuk. Škola začala před čtrnácti dny a na obzoru se zatím nerýsovala žádná poznámka. Že bychom viděli světlo na konci tunelu?

„Ve škole dobrý, učitelé jsou fajn?“

„Jo!“

„Nepotřebuješ nějaký učebnice nebo pomůcky, máš všechno?“

„Jo!“

„S učitelkou náboženství je to lepší než loni?“

„Jo...“

„A na matiku máte letos koho?“

„Víš co, už mě sereš!“

„Dávej si pozor na jazyk,“ řekl jsem.

„Sereš mě s tím tvým věčným vyptáváním na školu!“

Práskl dveřmi a zakřičel: „Prudíš!“ Odešel nahoru do svého pokoje, kde pravděpodobně pošlapal oblečení rozta-

hané po zemi. Rozvalil se na postel. Díval se na připitomělé rapové klipy a nejspíš trochu na porno. Napadlo ho dát si sprchu. Ale rychle si to rozmyslel. To by musel vstát z postele, sejít o poschodí níž, svléknout se. Moc práce. Říkají mi, že je v tom nevinně. Prý mu ještě nedozrál mozek. Kabeláž bílé hmoty jeho prefrontálního kortexu, zodpovědná za ovládání emocí, organizovanost a schopnost uvažovat s ohledem na budoucnost, prý ještě není úplně hotová. Jeho mozek se údajně zatím vyvinul jen z osmdesáti procent. A právě vinou těch zbývajících dvaceti je tak impulzivní a neschopný sebrat po sobě trenky z podlahy. Zkrátka, jak mi bylo řečeno, ve skutečnosti není idiot. Je to jen věkem. Doufám v to z celého srdce.

S dětmi je ta potíž, že rostou. Že se jednoho krásného rána, bez varování, navlečou do tepláků, začnou odpovídat mručením, poslouchat špatnou hudbu, práskat dveřmi a dorozumívat se výhradně slovy nepřesahujícími šest hlásek. Jí to, spí to, sprchuje se to, potí se to, smrdí to, stojí to majlant za masti proti bedarům, roste tomu nos a náladu to mění co šest minut. Válí se to buď v posteli, nebo na pohovce a považuje za věc cti dokázat vám, že na otcovskou roli jste sakra krátký. Ubíjí vás to. Nenávidí vás to. Pohrdá to vámi. Dospívající dítě je něco ukrutného. Nemluvě o tom, že vyplývá tuny toaletního papíru. A vrchol všeho je, že jakmile přesáhne metr padesát výšky, přestane vás považovat za Boha na zemi. A s tím se nedá jen tak smířit! Od té doby nejste nic, jen cizí člověk naprogramovaný, aby mu kazil radost a bránil mu žít.

Nevědí, že ve skutečnosti umíráte strachem, jelikož jste se v novinách dočetli, že mezi dětstvím a koncem dospívání vzrůstá úmrtnost asi třistanásobně. A že na vině nejsou nemoci, protože v rozvinutých zemích většinu úmrtí dospívajících zapříčiňují nehody, jimž se dalo zabránit. Rakovina zabíjí dospělé. Pubertáky válčuje blbost. A ta také zadupává do země krásné milostné příběhy jejich rodičů.

„Prudíš!“ zakřičel tedy na odchodu z místnosti. Šest hlásek. Klasika. Asi o hodinu později se přišel najíst. Léa už byla doma. Večeře nachystaná. Přejel očima po místnosti a prohodil směrem k matce: „Je poznat, že koukáš na *Prostřeno*!“ Všichni se tomu zasmáli. Já ne. Najednou mě přešel hlad.

Paul je naše starší dítě. Nenávidí nás, jelikož trpí amnézií. Myslí si, že jsme se v jeho životě vynořili před několika měsíci, aby mu měl kdo připomínat, ať si uklidí v pokoji a snaží se ve škole. Předtím nebylo nic. Neplakali jsme radostí, když se narodil. Nevymýšleli jsme celí nedočkaví, jak se bude jmenovat. Neslavili jsme jeho první narozeniny a všechny další. Nevzali jsme ho k moři. Nenaučili jsme ho jezdit na kole. Neutírali jsme mu zadek. Nenatahovali jsme k němu ruce, když dělal první krůčky. Neprolévali jsme slzy, když jsme ho poprvé vedli do školy. Netrávili jsme soboty sledováním jeho fotbalových zápasů. Netiskli jsme ho v náručí. Nenosili jsme ho, když ho bolely nožičky. Nesnažili jsme se ze všech sil. Ne, zjevili jsme se tu v den jeho patnáctých narozenin, abychom mu říkali, ať po sobě sbírá kapesníky a slipy dává do koše na špinavé prádlo.

Je těžké se na ně nezlobit. Nezačít je nenávidět. Omlouvat je. Přičítat jejich pohrdání překypujícím hormonům a nedovyvinutému mozku. Když se na vás patnáctiletý syn výhružně zadívá a praví: „Sereš mě, kurva! Chcípní!“, nikdy vás nenapadne vysvětlovat si to neurologicky. Zatnete pěsti a skousnete to, přičemž dobře víte, že máte desetinu sekundy na to zvolit nejlepší možný přístup.

Přišlo to asi před rokem, zničehonic. Dali jsme našemu chlapečkovi pusu. Řekli mu „tak dobrou noc a hezky se vyspi“ a opatrně, potichu zavřeli dveře. S Léou jsme se uvelebili na pohovce, a když jsme dokoukali film, šel jsem syna do pokoje ještě jednou políbit. Zbožňoval jsem tyhle pusinky spícím dětem. Druhý den ráno, byla sobota, přišel dolů později než obvykle. Snídali jsme. Vešel do místnosti a unaveně vzdychl. Bez pozdravu se posadil. Zeptal se: „Croissanty nejsou?“ Zív. Své mladší sestře sdělil, že je ošklivá. Zhltl čtyři opečené toustové chleby s nutelou. Řekl: „Odpoledne jdu s kámošema do města.“ My na to, že nejde. Odfrkl si. Snědl ještě jeden krajíc. Řekl: „Jdu si dát sprchu.“ Zvedl se a nic po sobě neuklidil. Odšoural se do koupelny. A práskl dveřmi. Našeho malého chlapečka sežralo té noci strašidlo. Vypukla válka. Nebyli jsme na to připravení. Dětem by se mělo zakázat přesáhnout dvanáct let. To je dle mého skromného názoru maximum. Pak už se hrnou průšvihy.

Je zhruba stejná šance, že člověk přežije rakovinu slinivky jako přítomnost patnáctiletého dvojnožce pod svou střechou. My toho byli živým důkazem. Dokázali jsme

se vypořádat s nástrahami batolecího a předškolního věku a s fyzickou únavou. Teď jsme byli na pokraji nervového zhroucení, chycení v pasti zákopové války, jíž je dospívání.

PO VEČEŘI JSME zkontrolovali úkoly, podepsali žákovské, znovu vytáhli telefony, nachystali aktovky na zítřek. Museli jsme bojovat o každou píď a vítězství jsme dosáhli jen díky dobré strategii a hrozbám. Po bitvě se obě strany stáhly do svých táborů. Děti do pokojíků, kde bude brzy třeba provést deratizaci. My do obýváku. Léa skládala puzzle. Já se díval na zprávy. Přemohli jsme jejich odpor. Zase nás jednou zanechali celé zmožené bojem.

Jako každý večer jsem obešel pokoje. Élise ležela napříč přes postel se sluchátky na uších. Na zemi se válel prázdný pytlík od chipsů, dvojce kalhotky a sešit na zeměpis. Varovná to znamení věštící blízké nebezpečí. Ale zatím to ještě pořád byla holčička, co má ráda své rodiče. Několik minut jsme si povídali o uplynulém dni, o škole, o jejích kamarádkách a o telefonu, který je „už fakt hrozně starej a brzo bude chtít vyměnit!“ Řekl jsem, že bychom ho případně mohli dát opravit. Opáčila, že už není rok 1980. Objali jsme se. „Mám tě rád, holčičko,“ pošeptal jsem jí do ucha. A ona odpověděla slibem: „Já taky, tati, vždycky tě budu mít ráda.“ Nevěděla, že mi lže. Že za několik měsíců v bitvě zvítězí hormony. A ona mě začne nesnášet. Spočil jsem ruce do tvaru srdíčka.

Usmála se. Zavřel jsem za sebou dveře a doufal, že ji to strašidlo nesežere ještě téhož večera, jen co se setmí.

Zatukal jsem na Paula. Ozvalo se: „Ne!“ Otevřel jsem i tak, poté co jsem napočítal do pěti, aby měl čas natáhnout si trenýrky a schovat kapesníky. Jeho pokoj představoval zvláštní ekosystém tvořený zmuchlanými kusy oblečení a zbytky jídla. Tenhle kompost sloužil k tomu, aby se nic nemuselo házet do koše na špinavé prádlo ani do popelnice: zde se sázelo na samovolný rozklad a postupnou proměnu v humus. Takový pubertácký pokoj je místem důmyslné zemědělsko-ekologické rovnováhy. „Dobrou noc,“ řekl jsem. Odpověděl: „Jo jo.“ Šel jsem ho políbit, ale odvrátil se. Zadíval jsem se na jeho zátylek a prohlásil jsem: „Budeš se muset zklidnit a trochu dospět. Protože takhle nás vážně ničíš.“

Léa se skláněla nad konferenčním stolem a soustředila se na své puzzle. Byl to papoušek oslnivých barev ze dvou tisíc dílků. Posadil jsem se vedle ní na naši krásnou pohovku Corréo na nízkých nohách, se snímatelným potahem příjemným na dotek. Vysnila si ji Léa. Nikdy nepodceňujte důležitost pohovky v manželském životě.

Poté co jsme shlédli záběry teroristického útoku, k němuž toho odpoledne došlo v Sýrii, odhodlal jsem se probrat s Léou jednu drobnost, která mi ležela v žaludku.

„On si z tebe utahuje, že se díváš na *Prostřeno*, a ty se tomu směješ. Necháváš ho, aby si na tebe dovoloval!“

„Ale nenechávám. Vždyť to nemyslel špatně, to musíš uznat.“

„Já neříkám, že to myslíš špatně. Jenom říkám, že si na něj musíme posvítit, nemůžeme dopustit, aby se ta krize táhla další rok. To už bychom nepřežili. Musíme mu trochu přitáhnout oťže, Léo. Potřebuje to.“

Navrhl jsem, že si dáme sklenku vína, ale Léa odpověděla: „Dnes ne, spíš třeba zítra...“ Tuhle větu jsem nenáviděl. Jako by se potěšení dalo odložit na zítřek. Jako by naše dny nebyly sečteny. Zítřek přece není žádná jistota, v nejlepším případě je to možnost.

Vrátila se k předchozímu rozhovoru a prohlásila, že to letos vidí optimisticky, je prý zřejmé, že udělal velký pokrok, a ona cítí, že tentokrát bude zralejší a zodpovědnější. Připomněl jsem jí, že jsem si před pár hodinami vysloužil „už mě sereš“ a „prudíš“. Podle ní byl Paul prostě puberták, a měl tedy právo se bouřit, to já jsem se neměl nechat unést pokaždé, když jsem si připadal ublížený. Pak dodala:

„Jen si vezmi, jak hezky zahájil školní rok, zatím nemá ani jednu poznámku! To přece něco znamená...“

„No dobře, ale kvůli tomu ještě nemusíme skákat radostí do stropu. Škola začala teprve před dvěma týdny!“

„Víš co, přesně tohle je tvůj problém,“ opáčila. „Nikdy nejsi spokojený, nic tě nepotěší. Vždycky je tam nějaké ‚ale...‘“

Tím se dostala ke svému oblíbenému tématu. Když si dělám takové starosti o školní výsledky svých dětí, proč tedy nikdy nejdu na třídní schůzky? S oblibou mi to vyčítala, i když odpověď znala moc dobře. Školu jsem

odjakživa neměl rád a jednoho krásného dne jsem se rozhodl za tímto obdobím svého života udělat tlustou čáru. Navrhla mi, abych si o tom promluvil s nějakým psychologem.

Bylo deset hodin večer. Náš rozhovor uťal cinkot zvonku. Léa měla pohotovost. Přehodila si přes ramena svetr a sešla do lékárny, odkud se vrátila po dvou minutách. „Zase jeden, co chtěl cialis, ale neměl předpis!“ Zeptal jsem se: „Co to je, ten cialis?“ Vysvětlila mi, že jde o lék, který blokuje enzymatickou degradaci cyklického guanosinmonofosfátu v topořivých tělesech a který vede k uvolnění vláken hladkého svalstva a vazodilataci arterioli penisu. Zkrátka jde o lék používaný při poruchách erekce. Žádalo ho stále víc mužů. Většina z nich podle ní skutečný problém neměla. Jen si chtěli být jistí, že se jim postaví. Šlo o společenský fenomén, který si nedovedla vysvětlit. Nechápala, že feministická revoluce vedla nejenom ke změně postavení ženy, ale také hluboce proměnila pozici muže v milostném loži. Dodala: „Anebo je teda posílají jejich ženy, aby si na páteční večer zajistily mnohočetný orgasmus.“ Rozesmálo ji to. Mě ne. Sama mívala už hezky dlouho orgasmus jen jeden. Přinejlepším.

Hned nato řekla: „Jdu se vykoupat.“ To byl její způsob, jak uzavřít debatu. Zavírala se v koupelně, energicky si drhla nohy a dlouhé minuty si lakovala nehty. Pohledem bloudila po stropě koupelny a napařovala se. Když si konečně vynulovala tachometr, vracela se do obývacího pokoje a sedala si na pohovku. Tam jsme zůstávali až do chvíle,

kdy jeden z nás diskrétně utrousil, že si jde lehnout. Ten druhý se pak zvedl a následoval ho. Sice jsme se už na ničem nedokázali shodnout, ale pořád tu byla síla, která nás navzdory všemu nutila chodit spát současně. I když jsme se pak k sobě jen mlčky obraceli zády.

Svlékli jsme se. Já se schoulil na své straně postele. Ona si rozsvítila lampičku na nočním stolku, aby si jako každý večer chvíli četla. Asi po deseti minutách jsem se jí zeptal:

„Co jsme udělali špatně?“

„Nic. Poslyš, ty se ale umíš zaseknout. Dobrou noc. Potřebuju se trochu vyspat.“

Také jsem jí popřál dobrou noc. Přehodil jsem přes ni ruku a zeptal se:

„Vid', že mě nikdy neopustíš?“

„Přestaň s tím!“

„Proč?“

„Protože na lidi nemůžeš takhle tlačit, to se nedělá.“

„Já na tebe netlačím, jenom se ptám...“

Usnula skoro okamžitě. A tak jsem opatrně, abych ji ne-
vzbudil, vstal a sešel na záchod. Dlaní jsem nadzdvihl
dno skřýše ve stropě a vytáhl z ní svou cestovatelskou
krabici.

Uvnitř byly desítky dokonale seřazených složek, na je-
jichž hřbetech stálo: Bangkok, Petrohrad, Reykjavík, San
Francisco, New York, Buenos Aires, Dakar, Kapské Měs-
to, Sydney, Istanbul. Každá měla vlastní barvu. Vytáhl
jsem tu úplně vlevo: Bangkok.

Na svého otce nemám moc vzpomínek. Občas za mnou přišel do pokoje a poslouchali jsme spolu na mém magnetofonu Coluchovy skeče, které jsem nechápal. Jen jsem se vždycky usmál, když se otec rozřehtal. Bylo nám dobře. V neděli v podvečer jsem směl vstoupit do jeho pracovny. Vždycky jsem si lehl na koberec a listoval časopisy, které nosil z práce: *Železničář*, *Loko-revue*... Nejradši jsem měl *Moderní mechaniku*, kde byly fotografie nekonečných vlaků projíždějících americkým Západem. Obracel jsem stránky s nůžkami v ruce a vystřihoval si ty nejkrásnější vlaky a krajiny. Pak se otec na pár minut natáhl vedle mě, lepili jsme spolu vystřižené fotografie na listy papíru a on k nim dopisoval spoustu poznámek.

Vsedě na míse jsem z plastové složky vytáhl několik fotografií vystřižených z časopisů: park Lumpini, řeka Čao-Praja, dům Jima Thompsona, čínská čtvrt, tržiště Čatučak, Královský palác. A chrám Wat Pho ve čtvrti Phra Nakhon, jeden z nejstarších buddhistických chrámů v Bangkoku. Právě tam se nachází slavný ležící Buddha. Třiačtyřicet metrů dlouhá a patnáct metrů vysoká socha představuje Buddhu na smrtelné posteli, těsně předtím, než dosáhl parinirvány. Osmáosmdesát procent lidí země vleže. Tak už to je. Náš zánik je nehybný a horizontální.

Bangkok nebyl hlavním městem Thajska odjakživa. Před ním to byly Sukhothai, Ayutthaya, Lopburi a Thonburi. Teprve poté, co krále Taksina prohlásili za šílence, sesadili a popravili a moci se ujal generál Čakrí (narozený jako Thóng Duang, pozdější Ráma I., první král dynastie Čakrí), se Bangkok konečně stal thajským hlavním

městem. Ráma I. vládl až do své smrti 7. září 1809, kdy mu bylo sedmdesát tři let. Dějiny neříkají, zda zemřel vleže. Ale je tu osmaosmdesátiprocentní pravděpodobnost, že ano.

Jeden volný list obsahoval spoustu informací o vlaku z Bangkoku do Su-ngai Koloku, o expresu mířícím přímo na jih, k poslednímu thajskému městu před malajskou hranicí. Napsal jsem si: „Odjezd každé dvě hodiny z nádraží Hua Lamphong. Cesta trvá necelých patnáct hodin. Cena: zhruba patnáct eur.“ K listu byl přicvaknutý článek s několika fotografiemi: Thajci poléhávající v kupé třetí třídy přímo na zemi, dlouhé řady lehátek s modrými závěsy, jídelní vůz, kde lidé pijí pivo a kouří u otevřených oken.

Nikdy jsem v Thajsku nebyl, protože se vždycky našel dobrý důvod proč necestovat. Proto jsou naše životy tak malé, i když je svět tak velký.

A tak jsem si o samotě fantazíroval nad vlakem z Bangkoku do Su-ngai Koloku. Představoval jsem si, jak sedím ve vagonu u okna otevřeného dokořán a vdechuju vůně krajín skrytých ve tmě. Z malé televize se line thajská hudba. Viděl jsem se, jak otvírám dobrou knihu a posléze se odebírám do svého kupé a zatahuju modrý závěs, abych se krátce prospal.